

ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ

**ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Α ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΘΕΜΑ: Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΗΜΕΡΑ

ΑΠ' ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ... Δ.Ν.Τ. !...

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2014-15

Εισαγωγή

Το 1830 αναγνωρίζεται η ανεξαρτησία του νέου ελληνικού κράτους. Τότε ως πρωτεύουσα κηρύχθηκε η Αίγινα Εγκαθιδρύθηκε μοναρχία το 1833. Η πρωτεύουσα τότε μεταφέρθηκε στην Αθήνα. Μέσα στο 19ο και τον πρώιμο 20ό αιώνα, η Ελλάδα προσπάθησε να προσαρτήσει στα εδάφη της όλες τις περιοχές που ακόμη ανήκαν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και είχαν ελληνικούς πληθυσμούς, πράγμα που κατάφερε εν μέρει, συμμετέχοντας στους Βαλκανικούς Πολέμους και τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο με την Κυβέρνηση Θεσσαλονίκης. Μετά τη λήξη του τελευταίου, η εμμονή στον αλυτρωτισμό, τα ελληνικά στρατηγικά σφάλματα, η μεταβολή των συμφερόντων στην Ανατολική Μεσόγειο και η άνοδος του τουρκικού εθνικισμού οδήγησαν, μεταξύ άλλων, στη Μικρασιατική Καταστροφή και την έλευση 1.000.000 προσφύγων στην Ελλάδα. Το διάστημα αυτό (1914-1923) το ελληνικό στοιχείο της Μικράς Ασίας και της Ανατολικής Θράκης υπήρξε θύμα σφαγών και διώξεων.

Η Ελλάδα εισήλθε στο Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο το 1940, απαντώντας σε επίθεση της Ιταλίας, η οποία αντιμετωπιζόταν επιτυχώς. Ωστόσο, με την επέμβαση της Γερμανίας η χώρα ηττήθηκε και ακολούθησε περίοδος κατοχής από τις δυνάμεις του Άξονα (1941-1944). Αμέσως μετά το πέρας του πολέμου ξέσπασε εμφύλιος πόλεμος, που κράτησε μέχρι το 1949. Το 1952 η Ελλάδα έγινε μέλος του ΝΑΤΟ. Στις 21 Απριλίου του 1967 ο στρατός πήρε την εξουσία με πραξικόπημα. Οι δικτάτορες στη συνέχεια αποστασιοποιήθηκαν και από τον Βασιλιά, τον εξεδίωξαν από την χώρα και κατήργησαν τη μοναρχία (1973). Η στρατιωτική Χούντα υπήρξε η αιτία δημιουργίας, μετά από λανθασμένους χειρισμούς που εκμεταλλεύτηκε η τουρκική πλευρά, του Κυπριακού ζητήματος, το οποίο οδήγησε στην κατάρρευσή της το 1974. Έπειτα από το δημοψήφισμα στις 8 Δεκεμβρίου 1974, το πολίτευμα της Ελλάδας μετατράπηκε ξανά σε αβασίλευτη Δημοκρατία και συντάχθηκε νέο Σύνταγμα από την Ε' Αναθεωρητική Βουλή, που τέθηκε σε ισχύ στις 11 Ιουνίου 1975, το οποίο ισχύει μέχρι σήμερα, αναθεωρημένο το 1986, 2001 και το 2008. Η Ελλάδα έγινε μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 1981 και το 2002 υιοθέτησε το κοινό νόμισμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ευρώ.

Σύνταγμα και οργάνωση των εξουσιών

Το Σύνταγμα του 1975 περιέχει εκτενείς εγγυήσεις των ελευθεριών και των δικαιωμάτων του πολίτη, που ενισχύθηκαν περαιτέρω με την αναθεώρηση του 2001. Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά την αναθεώρηση αυτή κατοχυρώθηκαν, για πρώτη φορά συνταγματικά, πέντε ανεξάρτητες αρχές, οι τρεις των οποίων (Συνήγορος του Πολίτη, Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου Επικοινωνιών, Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα) είναι ταγμένες στην προστασία και διασφάλιση των ατομικών

δικαιωμάτων. Η Ελλάδα είναι επίσης συμβαλλόμενο μέρος στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Στις 27 Μαΐου του 2008 η Ολομέλεια της Η' Αναθεωρητικής Βουλής ενέκρινε την αναθεώρηση του Συντάγματος, που οδήγησε στην υιοθέτηση τριών προτάσεων αλλαγών εκ μέρους της μεγάλης πλειοψηφίας των βουλευτών της Νέας Δημοκρατίας, του ΣΥΡΙΖΑ και του ΛΑΟΣ. Από την ψηφοφορία απουσίαζε το ΠΑΣΟΚ. Οι προτάσεις αυτές είναι η κατάργηση του απόλυτου επαγγελματικού ασυμβιβάστου των βουλευτών, η απολαβή εκ μέρους της Βουλής του δικαιώματος να τροποποιεί επιμέρους κονδύλια του τακτικού Προϋπολογισμού και να παρακολουθεί την εκτέλεσή του και η επιφόρτιση του νομοθέτη να μεριμνά ειδικά για τις νησιωτικές και ορεινές περιοχές σε κάθε νόμο που υιοθετεί.

Σε πολιτειακό και οργανωτικό επίπεδο το Σύνταγμα διακρίνει τρεις εξουσίες: τη νομοθετική, την εκτελεστική και τη δικαστική. Στη νομοθετική μετέχουν η Βουλή και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, στην εκτελεστική ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και η Κυβέρνηση, ενώ η δικαστική εξουσία ασκείται από τα δικαστήρια στο όνομα του ελληνικού λαού.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ιεραρχικά βρίσκεται στην κορυφή της εκτελεστικής εξουσίας, μετέχει στη νομοθετική με την έκδοση και τη δημοσίευση των νόμων και τη δυνατότητα αναπομπής στη Βουλή ψηφισμένου νομοσχεδίου ή πρότασης νόμου, ενώ ορίζεται από το Σύνταγμα ως ρυθμιστής του πολιτεύματος.[19] Εκλέγεται από τη Βουλή με διαδοχικές ψηφοφορίες των μελών της, κατά τις οποίες επιδιώκεται η εξασφάλιση πλειοψηφίας 2/3 του συνόλου των μελών της στις δύο πρώτες φάσεις και 3/5 στην τρίτη. Επί αποτυχίας συγκέντρωσης των ανωτέρω πλειοψηφιών διαλύεται η Βουλή, προκηρύσσονται εκλογές και η νέα Βουλή εκλέγει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με την ίδια πλειοψηφία των 3/5 και, αν ούτε αυτό είναι εφικτό, με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της (151) ή, τέλος, με σχετική μεταξύ των δύο πλειοψηφισάντων στην τελευταία ψηφοφορία, αν δε συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία. Οι εξουσίες του Προέδρου είναι πολύ πικρές και λίγες, καθώς ασκεί μόνο εθιμοτυπικά καθήκοντα. Όλες σχεδόν οι πράξεις του χρήζουν προσυπογραφής από τον Πρωθυπουργό ή άλλο μέλος της Κυβέρνησης (Υπουργό), όπως τα προεδρικά διατάγματα. Από την υποχρέωση προσυπογραφής εξαιρούνται ρητά ελάχιστες πράξεις του Προέδρου προβλεπόμενες από το Σύνταγμα, όπως ο διορισμός των υπαλλήλων της Προεδρίας της Δημοκρατίας. Η θητεία είναι πενταετής με δικαίωμα επανεκλογής για μία ακόμη θητεία.

Η νομοθετική εξουσία ασκείται από τη Βουλή των Ελλήνων, της οποίας τα μέλη εκλέγονται με καθολική μυστική ψηφοφορία για τετραετή θητεία. Εκλογές μπορούν να κηρυχθούν νωρίτερα για έκτακτους λόγους, όπως αυτοί ορίζονται στο Σύνταγμα. Μετά πάντως το 1975 η προκήρυξη πρόωρων εκλογών αποτελεί τον κανόνα, επικαλούμενου συνήθως από τις απερχόμενες κυβερνήσεις κάποιου εξαιρετικής σημασίας εθνικού θέματος. Η Ελληνική Δημοκρατία χρησιμοποιεί για την ανάδειξη των βουλευτών ένα σύνθετο ενδυναμωμένο εκλογικό σύστημα αναλογικής εκπροσώπησης (ενισχυμένη αναλογική), το οποίο αποθαρρύνει τη δημιουργία πολυκομματικών κυβερνήσεων συνεργασίας και επιτρέπει ισχυρή μονοκομματική κυβέρνηση πλειοψηφίας, ακόμα και αν το πρώτο κόμμα υστερεί της απόλυτης πλειοψηφίας των ψήφων. Για να μπορεί να καταλάβει μία από τις 300 βουλευτικές έδρες ένα κόμμα, πρέπει να έχει λάβει τουλάχιστον το 3% του συνόλου των ψήφων, ενώ με τον εκλογικό νόμο, που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στις Βουλευτικές εκλογές του 2007, το πρώτο κόμμα είναι δυνατόν να εξασφαλίζει απόλυτη πλειοψηφία στη Βουλή με ποσοστό περίπου 42%.

Μέχρι το 1877 η νόμιμη ηλικία ψήφου ήταν τα 25 χρόνια. Στη συνέχεια μειώθηκε στα 21 χρόνια και από το 1981 είναι τα 18 χρόνια.

Η εκτελεστική εξουσία ασκείται από την Κυβέρνηση, της οποίας κεφαλή είναι ο Πρωθυπουργός, το ισχυρότερο πρόσωπο του ελληνικού πολιτικού συστήματος. Η Κυβέρνηση καθορίζει και κατευθύνει τη γενική πολιτική της Χώρας,[21] εφαρμόζει την πολιτική που εγκρίνει μέσω των νομοθετικών πράξεων η Βουλή, αλλά ταυτόχρονα μετέχει στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία, μέσω της σύνταξης και της προώθησης προς ψήφιση των νομοσχεδίων (νομοθετική πρωτοβουλία). Η Κυβέρνηση με βάση την αρχή της δεδηλωμένης οφείλει να απολαύει της εμπιστοσύνης της Βουλής, να έχει λάβει δηλαδή ψήφο εμπιστοσύνης από την πλειοψηφία των Βουλευτών. Στα πλαίσια δε της σύγχρονης κομματικής δημοκρατίας η Κυβέρνηση κυριαρχεί και στη νομοθετική λειτουργία, καθώς προέρχεται από το Κόμμα το οποίο ελέγχει την πλειοψηφία του Κοινοβουλίου, καθιστώντας έτσι την ψήφιση των νόμων μια τυπική κατά κανόνα διαδικασία. Λόγω δε της συχνής έως καταχρηστικής επίκλησης της κομματικής πειθαρχίας, η δυνατότητα διαφωνίας κυβερνητικού βουλευτή με την Κυβέρνηση που στηρίζει θεωρείται σπάνιο φαινόμενο. Σε έκτακτες περιπτώσεις μπορεί η Κυβέρνηση να προτείνει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας την έκδοση Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου, οι οποίες έχουν ισχύ νόμου και οφείλουν να εγκριθούν καταρχήν εντός 40 ημερών από τη Βουλή.

Ο Πρωθυπουργός αποτελεί την κεφαλή της κυβέρνησης και με βάση το Σύνταγμα είναι συνήθως (αν και όχι απαραίτητα) ο αρχηγός του έχοντος την απόλυτη πλειοψηφία στη Βουλή κυβερνώντος κόμματος. Βάσει του άρθρου 82 του Συντάγματος, "ο Πρωθυπουργός εξασφαλίζει την ενότητα της Κυβέρνησης και κατευθύνει τις ενέργειές της, καθώς και των δημοσίων γενικά υπηρεσιών για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής μέσα στο πλαίσιο των νόμων".

Οι βασικότερες εξουσίες του είναι οι εξής:

Προεδρεύει του Υπουργικού Συμβουλίου, στο οποίο μετέχει μαζί με τους Υπουργούς. Με δεσμευτική πρότασή του διορίζονται και παύονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας οι Υπουργοί και οι Υφυπουργοί της Κυβέρνησης.

Καθορίζει από κοινού με τον οικείο Υπουργό τις αρμοδιότητες των Υφυπουργών.

Προΐσταται τεσσάρων Γενικών Γραμματειών: της Γενικής Γραμματείας Πρωθυπουργού (τέως Πολιτικού Γραφείου Πρωθυπουργού), της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης, της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης και της Γενικής Γραμματείας Μέσων Ενημέρωσης.

Αδειοδοτεί προς δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως οποιοδήποτε κείμενο πρέπει, σύμφωνα με τον νόμο, να καταχωρηθεί σε αυτήν.

Διοικητική διαίρεση της Ελλάδας

Η νέα διαίρεση σύμφωνα με το πρόγραμμα «Καλλικράτης». Κάθε χρώμα αντιστοιχεί σε περιφέρεια. Με μαύρη γραμμή χωρίζονται οι περιφερειακές ενότητες (πλην Αττικής), με λευκή οι δήμοι (πλην πολεοδομικών συγκροτημάτων Αθηνών και Θεσσαλονίκης).

Η τρέχουσα διοικητική διαίρεση της Ελλάδας διαμορφώθηκε από το Πρόγραμμα Καλλικράτης και ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2011. Σύμφωνα με αυτήν, η χώρα διαιρείται σε επτά αποκεντρωμένες διοικήσεις, δεκατρείς περιφέρειες και 325 δήμους. Οι περιφέρειες και οι δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα νομικά πρόσωπα, δηλαδή οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία από τους εγγεγραμμένους δημότες.

Πιο συγκεκριμένα:

Πρωτοβάθμιος οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) είναι ο "δήμος". Διοικείται από δήμαρχο και δημοτικό συμβούλιο που εκλέγονται κάθε 5 έτη με καθολική ψηφοφορία. Κάθε δήμος χωρίζεται σε διαμερίσματα με την ονομασία «δημοτικές ενότητες» και αυτές με τη σειρά τους σε «κοινότητες». Οι τελευταίες διαθέτουν δικά

τους συμβούλια, ο ρόλος αυτών όμως είναι συμβουλευτικός και δεν μπορούν να λάβουν αποφάσεις.

Δευτεροβάθμιος Ο.Τ.Α. είναι η "περιφέρεια", η οποία αντιστοιχεί σε μία ευρεία γεωγραφική περιοχή της χώρας. Διοικείται από περιφερειάρχη και περιφερειακό συμβούλιο που εκλέγονται κάθε 5 έτη με καθολική ψηφοφορία ανάμεσα στους εγγεγραμμένους δημότες των δήμων που υπάγονται στην περιφέρεια. Κάθε περιφέρεια διαιρείται σε «περιφερειακές ενότητες», οι οποίες συνήθως συμπίπτουν με τους νομούς. Κάθε περιφερειακή ενότητα διαθέτει δικό της αντιπεριφερειάρχη που προέρχεται από τον εκλογικό συνδυασμό του περιφερειάρχη.

Η "αποκεντρωμένη διοίκηση" δεν αποτελεί θεσμό αυτοδιοίκησης αλλά διοικητικής αποκεντρωσης του κράτους. Περιλαμβάνει από 1 έως 12 νομούς και ο επικεφαλής της (με τον τίτλο «γενικός γραμματέας») διορίζεται από την Κυβέρνηση και συγκεντρώνει όλες τις αποφασιστικές αρμοδιότητες, το δε συμβούλιό της, στο οποίο συμμετέχουν οι οικείοι αιρετοί περιφερειάρχες και εκπρόσωποι των περιφερειακών ενώσεων δήμων, έχει κυρίως συμβουλευτικό χαρακτήρα.

Εξαίρεση σε όλα τα παραπάνω αποτελεί το Άγιο Όρος, το οποίο αποτελεί μεν ελληνικό έδαφος, αλλά αυτοδιοικείται με τους δικούς του θεσμούς βάσει του Καταστατικού Χάρτη του Αγίου Όρους του 1924.

Πολιτική ζωή και κόμματα

Μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας το 1974, ιδρύθηκαν τα δύο κόμματα που κυριάρχησαν στην πολιτική ζωή της Ελλάδας και εναλλάσσονταν στην κυβέρνηση για περισσότερα από τριάντα χρόνια, η Νέα Δημοκρατία (ΝΔ) και το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα (ΠΑΣΟΚ). Η Νέα Δημοκρατία είναι κεντροδεξιό κόμμα, βασικός υποστηρικτής της εισόδου της Ελλάδα στην ΕΟΚ και γενικά του φιλοδυτικού προσανατολισμού της χώρας. Τα ποσοστά της κυμαίνονταν στο 40-45%, συγκεντρώνοντας συντηρητικούς, φιλελεύθερους και εθνικιστές. Το ΠΑΣΟΚ συνδύασε την φιλελεύθερη παράδοση των παλιών Βενιζελικών με την αριστερή παράδοση της Εθνικής Αντίστασης. Συνδεδεμένο με την οικογένεια Παπανδρέου, το ΠΑΣΟΚ έφτασε στην ακμή του υπό την ηγεσία του Ανδρέα Παπανδρέου, όταν ψηφίστηκε από σχεδόν τους μισούς Έλληνες ψηφοφόρους. Στο ΠΑΣΟΚ ασκείται σήμερα κριτική για διαφθορά και πελατειακές σχέσεις, όπως και στη ΝΔ, αλλά και για την πολιτική λιτότητας που ασκούνται από το 2009 και εξής· η απήχησή του κατέρρευσε και στις τελευταίες δημοσκοπήσεις κυμαίνεται στο 6%. Τη θέση του ΠΑΣΟΚ στην πολιτική σκηνή παίρνει ο Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς, ένα αριστερό και αντιμνημονιακό κόμμα. Τα πολιτικά κόμματα επηρεάζουν όλες τις όψεις του ελληνικού δημόσιου βίου σε βαθμό ασυνήθιστο για άλλες δυτικές δημοκρατίες και ασκούν ασφυκτικό έλεγχο στη δημόσια διοίκηση, με αποτέλεσμα αναξιοκρατία και διαφθορά.

Θρησκείες

Η Έκθεση για τις Διεθνείς Θρησκευτικές Ελευθερίες, που συντάσσει κάθε έτος το Υπουργείο Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών, αναφέρει για την Ελλάδα (2007): «Η κυβέρνηση δεν τηρεί στατιστικά στοιχεία για τις θρησκευτικές ομάδες. Περίπου 97% των πολιτών αυτοπροσδιορίζονται ως Ελληνορθόδοξοι. Το υπόλοιπο 3% του πληθυσμού αποτελείται από Ορθόδοξους Παλαισημερολογίτες, Μουσουλμάνους, Αλεβίτες, Ρωμαιοκαθολικούς (50.000 Έλληνες, 200.000 μετανάστες, 5.000 Ελληνοκαθολικοί), Προτεστάντες (30.000 Ευαγγελικοί και Πεντηκοστιανοί), Μάρτυρες του Ιεχωβά (28.874), οπαδούς της Εκκλησίας του Ιησού Χριστού των Αγίων των Τελευταίων Ημερών (784), Αντβεντιστές της Εβδόμης Ημέρας (410), Σαϊεντολόγους, Εβραίους, Μπαχάι, μέλη του Χάρε Κρίσνα, και οπαδούς αρχαίων ελληνικών πολυθεϊστικών θρησκειών. Δεν υπάρχει επίσημη ή ανεπίσημη εκτίμηση ως προς τον αριθμό των άθεων. Η πλειονότητα των κατοίκων μη ελληνικής υπηκοότητας και των μεταναστών δεν είναι Ορθόδοξοι. Οι μεγαλύτερες ομάδες περιλαμβάνουν μη θρησκευόμενους, μουσουλμάνους και ρωμαιοκαθολικούς, και διαμένουν κυρίως στην Αθήνα. Στη χώρα δραστηριοποιούνται ξένες ιεραποστολικές ομάδες».

Ισότητα φύλων

Από την ίδρυση του ελληνικού κράτους η θέση των γυναικών, ιδίως των έγγαμων, ήταν εξαρτημένη από την ανδρική εξουσία και νομικά ρυθμιζόταν από το συνδυασμό τοπικών έθιμων και του βυζαντινο-ρωμαϊκού δικαίου με τη νεώτερη νομική θεωρία. Προς το τέλος του 18ου αιώνα ξεκίνησε κινητοποίηση κυρίως εγγράμματων γυναικών της μεσαίας τάξης για την πρόσβαση στην εκπαίδευση και την εργασιακή τους προστασία, ενώ το μεσοπόλεμο εμφανίστηκαν φεμινιστικές οργανώσεις με ευρύτερα αιτήματα βασισμένα στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις δημοκρατικές αρχές. Το 1952 χορηγήθηκε στις Ελληνίδες δικαίωμα ψήφου και το 1955 απέκτησαν ευρύτερα πολιτικά δικαιώματα. Ωστόσο, εξακολούθησαν να βρίσκονται σε ισχύ νομικές διακρίσεις εις βάρος τους στην οικογένεια και στην εργασία, που είχαν ενσωματωθεί στον Αστικό Κώδικα του 1946. Τα αστικά και κοινωνικά δικαιώματα των γυναικών παρέμειναν περιορισμένα μέχρι την καθιέρωση της ισότητας των φύλων στο Σύνταγμα του 1975 και την αναμόρφωση του οικογενειακού δικαίου τη δεκαετία του 1980.[41] Έκτοτε, η αντιμετώπιση του ζητήματος των δικαιωμάτων των γυναικών γίνεται όχι με νομικούς, αλλά με όρους που αναφέρονται στις σχέσεις των φύλων στην καθημερινή ζωή.

Μετανάστες

Τις τελευταίες δεκαετίες η Ελλάδα έχει δεχτεί ένα μεγάλο κύμα μετανάστευσης. Ο συνολικός αριθμός των μεταναστών υπολογίζεται περίπου στο 10% του συνολικού πληθυσμού ή στις 1.200.000 ανθρώπους. Νόμιμοι κάτοικοι της χώρας είναι περίπου οι

μισοί αν και οι αριθμοί έχουν μεγάλη διακύμανση λόγω της έλλειψης επίσημης μεταναστευτικής πολιτικής και της αστάθειας στις γειτονικές χώρες πηγές μεταναστών. Με βάση την απογραφή του 2011, ο πληθυσμός των αλλοδαπών που διέμεναν μόνιμα στην Ελλάδα και δηλώθηκαν στην απογραφή ήταν 911.929 άτομα, από τα οποία το μεγαλύτερο ποσοστό (52,7%) είχαν Αλβανική υπηκοότητα και ακολουθούσαν άτομα με Βουλγαρική (8,3%), Ρουμανική (5,1%), Πακιστανική (3,7%) και Γεωργιανή (3,0%) υπηκοότητα. Συνολικά, με βάση την απογραφή του 2011, 199.101 άτομα δήλωσαν υπηκοότητα άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 708.003 άτομα υπηκοότητα λοιπών χωρών, ενώ 4.825 άτομα ήταν χωρίς ή είχαν αδιευκρίνιστη υπηκοότητα.

Πέρα από τους αλλοδαπούς μετανάστες έχουν έρθει μετά την πτώση του Τείχους του Βερολίνου, υπάρχουν και αρκετοί ομογενείς από περιοχές της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ. και από τα Βαλκάνια. Οι μεγαλύτερες ομάδες παλιννοστούντων είναι από τη Ρωσία, τη Γεωργία και το Καζακστάν.

Μέσα Μαζικής

Κύρια λήμματα: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης της Ελλάδας και Τηλεόραση στην Ελλάδα
Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980 όλα τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης ήταν κρατικά και μόνο η Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ) εξέπεμπε στην τηλεόραση. Τη δεκαετία του 1990 ιδρύθηκαν ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί, ανάμεσα στους οποίους το Mega, ο ANΤ1 και ο Αlpha. Άδειες εκπομπής εκδόθηκαν τελευταία φορά τη δεκαετία του 1990 για τηλεοπτικούς και το 2002 για ραδιοφωνικούς σταθμούς και σήμερα έχουν λήξει, αλλά ανανεώνονται κάθε χρόνο από την κυβέρνηση. Πολλοί ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί εκπέμπουν με άδεια που μπορεί να ανακληθεί οποιαδήποτε στιγμή, ενώ άλλοι χωρίς άδεια. Διαδοχικές κυβερνήσεις δεν έχουν ρυθμίσει το χαοτικό αυτό τοπίο, που συμπληρώνουν εκατοντάδες μικρούς σταθμούς τοπικής εμβέλειας και χαμηλής ποιότητας. Η τηλεόραση ασκεί σημαντική επιρροή στην ελληνική πολιτική και επιχειρηματίες επενδύουν σε ΜΜΕ με σκοπό την άσκηση πολιτικής επιρροής. Το μικρό μέγεθος της αγοράς οδηγεί σε έντονο ανταγωνισμό και τα ελληνικά ΜΜΕ έχουν πρόβλημα επαγγελματισμού, στοχεύοντας περισσότερο στον εντυπωσιασμό παρά στην ενημέρωση.

Το σύνταγμα και η νομοθεσία της Ελλάδας έχουν διατάξεις που προστατεύουν την ελευθερία του τύπου, περιορίζοντας ωστόσο την ελευθερία του λόγου σε περιπτώσεις βλασφημίας, προσβολής θρησκευμάτων, διέγερσης σε βία και διακρίσεις ή ανατροπής του πολιτεύματος. Οι ιδιωτικοί και κρατικοί σταθμοί είναι εν γένει ελεύθεροι από κρατικούς περιορισμούς. Οι κρατικοί, ωστόσο, τηρούν φιλοκυβερνητική στάση, ενώ

πολλοί ιδιοκτήτες ιδιωτικών ΜΜΕ έχουν στενή σχέση με την κυβέρνηση, με αποτέλεσμα την έλλειψη κριτικής σε σημαντικά θέματα.

Στην Ελλάδα κυκλοφορούν πολλά ανεξάρτητες εφημερίδες και περιοδικά, αλλά η κυκλοφορία του τύπου μειώνεται σταθερά· υπάρχουν ποιοτικές εφημερίδες, όπως η συντηρητική Καθημερινή, μα τα ταμπλόιντ αυξάνουν την κυκλοφορία τους. Αυξάνει, επίσης, η διάδοση του διαδικτύου ως μέσου ενημέρωσης, ειδικά ανάμεσα στους νεότερους. Οι Έλληνες δεν έχουν εμπιστοσύνη στα παραδοσιακά ΜΜΕ, θεωρώντας τα διαπλεκόμενα με την πολιτική, και τα τελευταία χρόνια γνώρισαν άνοδο πολλά μικρά, συνήθως αριστερά, εναλλακτικά μέσα -ραδιόφωνα, web portals και περιοδικά. Το 2013, η κυβέρνηση έκλεισε τον κρατικό φορέα ραδιοτηλεόρασης, την ΕΡΤ, που λειτουργούσε τρία κανάλια και δώδεκα ραδιόφωνα. Η οικονομική ύφεση και η μείωση της κυκλοφορίας ανάγκασαν πολλά μέσα να περικόψουν ή και να αναστείλουν τη λειτουργία τους και σε συνδυασμό με την αυξανόμενη βία εναντίον δημοσιογράφων οδήγησαν στην κατάταξη της Ελλάδας ως χώρας 'εν μέρει ελεύθερης' στην έκθεση του Freedom House για την ελευθερία του τύπου το 2013.

Εκπαίδευση

Η εκπαίδευση στην Ελλάδα χωρίζεται κυρίως σε τρία επίπεδα, ονομασμένα πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση, με ένα επιπρόσθετο μεταδευτεροβάθμιο επίπεδο στο οποίο παρέχεται επαγγελματική εκπαίδευση. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση χωρίζεται στο νηπιαγωγείο, το οποίο διαρκεί ένα με δύο χρόνια, και στο δημοτικό σχολείο, το οποίο εκτείνεται σε έξι χρόνια (ηλικίες 6 ως 12 ετών). Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποτελείται από δύο βαθμίδες. Πρώτα είναι το Γυμνάσιο, ένα υποχρεωτικό σχολείο διάρκειας τριών ετών, μετά από το οποίο οι μαθητές μπορούν παρακολουθήσουν είτε το Λύκειο είτε επαγγελματική εκπαίδευση. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται από τα Πανεπιστήμια και Πολυτεχνεία, τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (από το 1983 ως σήμερα) και τις Ακαδημίες, οι οποίες κυρίως καλύπτουν τον στρατό και τον κλήρο. Τα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών τυπικά κρατούν για τέσσερα χρόνια (πέντε στα πολυτεχνεία και σε κάποιες τεχνικές ή καλλιτεχνικές σχολές, έξι στις ιατρικές σχολές), ενώ τα μεταπτυχιακά διαρκούν από ένα ως δύο χρόνια, και τα διδακτορικά από τρία ως έξι χρόνια.

Οικονομία

Τα γεγονότα ή τα δεδομένα που περιγράφει το λήμμα έχουν μεταβληθεί και χρειάζεται ενημέρωση με πιο πρόσφατες πληροφορίες.

Παρακαλούμε βελτιώστε το λήμμα ενημερώνοντάς το, μη ξεχνώντας να αναφέρετε και αξιόπιστες πηγές. Μπορεί να υπάρχουν πληροφορίες και στη σελίδα συζήτησης του λήμματος.

Η Ελλάδα έχει μικτή καπιταλιστική οικονομία, με το δημόσιο τομέα να συνεισφέρει περίπου στο μισό του Α.Ε.Π.. Ο Τουρισμός αποτελεί μία πολύ σημαντική βιομηχανία, που συνεισφέρει κι αυτή σε μεγάλο ποσοστό του Α.Ε.Π., και επίσης αποτελεί πηγή συναλλάγματος. Το 2004 η μεγαλύτερη βιομηχανία στην Ελλάδα με έσοδα γύρω στα 12 δισ. ευρώ ήταν η συνήθως σχετικά αφανής ναυτιλία.

Η οικονομία βελτιώνεται σταθερά τα τελευταία χρόνια, καθώς η κυβέρνηση εφάρμοσε αποτελεσματική οικονομική πολιτική, στην προσπάθεια της ένταξης της Ελλάδας στην ζώνη του ευρώ, την 1 Ιανουαρίου 2002. Παράγοντας που σίγουρα βοήθησε σε αυτήν την πορεία είναι ότι η Ελλάδα είναι αποδέκτης οικονομικής βοήθειας από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ίσης περίπου με το 3,3% του Α.Ε.Π. Η συνέχιση τόσο γενναιόδωρων ενισχύσεων από την Ε.Ε. όμως είναι υπό αμφισβήτηση. Η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την είσοδο χωρών πολύ φτωχότερων από την Ελλάδα σε συνδυασμό με την ανοδική πορεία της ελληνικής οικονομίας θα βγάλει πιθανότατα πολλές περιοχές από το λεγόμενο Στόχο 1 του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, στον οποίο κατευθύνονται και οι περισσότερες επιδοτήσεις και στον οποίο ανήκουν περιοχές με Α.Ε.Π. κατά κεφαλήν μικρότερο του 75% του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Με τα στοιχεία του 2003 από το Στόχο 1 έχουν βγει οι εξής περιοχές: Αττική, Νότιο Αιγαίο, Στερεά Ελλάδα, Κεντρική Μακεδονία, Βόρειο Αιγαίο και οριακά η Πελοπόννησος.

Μεγάλες προκλήσεις παραμένουν η μείωση της ανεργίας και η περαιτέρω ανοικοδόμηση της οικονομίας μέσω και της ιδιωτικοποίησης διαφόρων μεγάλων κρατικών εταιρειών, η αναμόρφωση της κοινωνικής ασφάλισης, διόρθωση του φορολογικού συστήματος, και η ελαχιστοποίηση των γραφειοκρατικών αδυναμιών. Το 2008 σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ η αύξηση του ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο 2,9%.

Η εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους της Ελλάδας είναι η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), η οποία όμως έχει παραχωρήσει τις περισσότερες αρμοδιότητές της στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ.), μετά την είσοδό της στην ζώνη του ευρώ το 2001. Το 2010 η Ελλάδα γνώρισε μαζί με μερικές άλλες χώρες που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο Ευρώ την οικονομική κρίση. Η Ελλάδα υπέγραψε μνημόνιο με την τρόικα το οποίο συνοδεύτηκε από αυστηρή λιτότητα, για τον περιορισμό των δαπανών που παρήγαγαν έλλειμμα στο κράτος. Η πολιτική αυτή δημιούργησε οικονομική ύφεση και ανεργία, η οποία το 2011 ξεπέρασε το 20%, ενώ δεν έχει εφαρμοστεί σχεδόν καμιά μεταρρύθμιση για τον εκσυγχρονισμό του κράτους και του φορολογικού συστήματος. Τέλος, η έλλειψη παραγωγικότητας είναι η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία.

Βιβλιογραφία

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τομ. Β', Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1975

Richard Clogg, Συνοπτική ιστορία της Ελλάδας 1770-2000, μτφρ. Λύδια Παπαδάκη, Μαρία Μαυρομμάτη, εκδ. Κάτοπτρο, Αθήνα 2003

Θάνος Βερέμης & Γιάννης Κολιόπουλος, Ελλάς, η σύγχρονη συνέχεια. Από το 1821 μέχρι σήμερα, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2006

Χρήστος Χατζηιωσήφ (επιμ.), Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα, 5 τόμοι, εκδ. Βιβλιόραμα, Αθήνα 2002-2006

Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, Ελληνική Ιστορία